

ФАКТОРИ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

The factors and reasons for the emergence of a free trade area as an integration association created by an economic and trade agreement with the preservation of trade policy towards third countries are investigated.

Ступінь і характер впливу тих чи інших складових зовнішньополітичного механізму як системи правовідносин на процес формування і реалізації зовнішньополітичного курсу сучасної держави є різним, залежно від кожної конкретної стадії даного процесу. Так, на стадії практичного здійснення зовнішньополітичних рішень значення відповідних законодавчих норм є найважливішим, тоді як на етапі первинної апробації тих чи інших варіантів зовнішньополітичних заходів більш важливу функціональну роль відіграють правові, а подекуди й політико-правові звичаї – навіть у тих державах, де звичаєвий фактор посідає другорядне місце у правовій системі.

Посилення впливу міжнародної ситуації, зовнішньої політики на державні справи, які традиційно вважалися суто внутрішніми, докорінно змінює усталені підходи до проблеми розрізнення внутрішньої і зовнішньої політики і, водночас, активізує участь парламенту в механізмі зовнішніх відносин.

Чинні конституції держав часто-густо не містять детальної регламентації зовнішньополітичних прерогатив парламенту, проте, як правило, за законом або ж за звичаєм він наділений такими повноваженнями, як-от: ратифікація міжнародних договорів і угод, вирішення питань війни і миру, законотворчість із питань зовнішньополітичної діяльності та економічних зв'язків з іноземними державами, контроль за діяльністю органів виконавчої влади, задіяних у реалізації зовнішніх функцій держави та затвердження їхнього бюджету тощо.

Виникнення зон вільної торгівлі у світі обумовлене бажанням зближення держав в торговельному аспекті переважно через дві основні причини: 1) відкрити новий ринок для вітчизняного бізнесу; 2) надати своїм громадянам можливість отримувати дешевші товари та послуги завдяки скасування митних зборів [1].

Інтеграційні об'єднання, в тому числі зони вільної торгівлі, виникають по декільком факторам. Перше, це геополітичні обставини, тобто географічна близькість держав або приналежність до одного регіону обумовлює їх тісне співробітництво в багатьох сферах, перш за все в торговельному плані, а отже і їх зближення у введенні світової політики. Друге, це спільність економічного розвитку, тобто у країнах однаково відносяться до регулювання ринку та всіх факторів пов'язаних з бізнесом. Третє, це культурно-цивілізаційні особливості, а саме пов'язаність близькістю культурно-історичних особливостей, це може бути існування значної кількості родинних зв'язків між населенням держав, або ж спільність етнічної приналежності.

Для зближення та розвитку торговельних відносин держави часто укладають двосторонні торговельні угоди. Здебільшого такі угоди мають регіональний характер і направлені на розвиток регіонів чи окремих країн на основі лібералізації та поглиблення взаємозв'язків.

Процес інтеграції, як регіональної, так і міжнародної є свідченням про перехід світової спільноти до нової форми світового господарства, а отже співробітництва не лише на міждержавному рівні, а й на суспільно-побутовому. Тому міжнародні торговельні угоди, що передбачають вільну торгівлю, направлені на спрощення міждержавних зв'язків задля полегшення міжнародної співпраці саме між суб'єктами господарювання.

З визначень наведених в науковій літературі можна зробити висновок, що зона вільної торгівлі – це інтеграційне об'єднане, створене економічно-торговельною угодою, яка передбачає створення особливого торговельного режиму між державами-учасниками договору де повністю чи частково усувається мито та кількісні обмеження, зі збереженням торговельної політики по відношенню до третіх держав.

Загалом при дослідженні зони вільної торгівлі розглядають дві категорії:

- 1) особливої митної території;
- 2) форми економічної інтеграції.

Розглядати зону вільної торгівлі як митну територію потрібно з врахуванням особливостей такої території. А саме, перше, вона утворюється шляхом підписання міжнародного договору між двома або більше державами. По-друге, предметом такого договору буде скасування митних зборів та інших засобів обмеження зовнішньої торгівлі товарами держав-учасниць договору. По-третє, скасування митних зборів відбувається виключно відносно товарів, що походять або виготовлені на митних територіях держав-учасниць договору і реалізується в межах цих митних територіях окрім винятків, що визначені укладеним міжнародним договором.

Зону вільної торгівлі, як одну з форм торгово-економічної інтеграції держав, слід відрізнити насамперед від вільної торгівлі, як виду митної політики держави, а також від вільної митної зони, як митної процедури.

В науковій літературі виділяють такі 4 рівні інтеграції та її поглиблення:

- 1) зона вільної торгівлі;
- 2) митний союз;
- 3) спільний ринок;
- 4) економічний, часто сюди відносять і валютний, союз.

Список використаних джерел:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118
2. Міжнародні економічні відносини : [навч. посіб.] / [І.В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров]. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.